

Malung-Sälens kommun
kommun@malung-salen.se

Rektor vid Malung-Sälens gymnasieskola
christer.ojdeby@malung-salen.se

Beslut för gymnasieskola

efter riktad tillsyn av arbetet mot kränkande
behandling i Malung-Sälens gymnasieskola
i Malung-Sälens kommun

Riktad tillsyn av idrottsgymnasiers arbete mot kränkande behandling

Skolinspektionen genomför riktad tillsyn av idrottsgymnasiers arbete mot kränkande behandling under hösten 2015. I den riktade tillsynen granskas om gymnasiala idrottsutbildningar är utformade så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö fri från kränkningar. Bland annat tillsynas skolenheternas målinriktade och åtgärdande arbete mot kränkningar.

Elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och vara fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en miljö där de känner sig trygga och inte blir utsatta av andra elever eller av personal. Denna miljö är inte begränsad till enbart lektionssalar, utan gäller även övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, gruppum etc. Det kan också avse miljöer utanför skolan men som har ett nära samband med skolans verksamhet, exempelvis elevboende eller träningslokaler. Rektor ska tillsammans med elever och personal bedriva ett långsiktigt och systematiskt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Utifrån en analys av nuläget ska verksamhetens utvecklingsbehov identifieras och med grund i denna analys ska nödvändiga förbättringsåtgärder vidtas. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas och vid fall av kränkningar ska åtgärder vidtas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Tillsyn i Malung-Sälens gymnasieskola

Skolinspektionen har genomfört riktad tillsyn av Malung-Sälens gymnasieskola. Skolenheten besöktes den 14-16 oktober 2015. Inför besöket fick elever och personal anonymt besvara en enkät. Skolinspektionen har också tagit del av en verksamhetsredogörelse samt dokumentation från skolenheten. Vid besöket genomfördes intervjuer med rektorn och representanter för personal och elever på idrottsutbildningen.

Helhetsbedömning

På Malung-Sälens gymnasieskola arbetar rektor, personal och elever på flera sätt för att förebygga kränkande behandling av elever. Skolenheten har tagit ställning mot så kallad nollning. Personalen anordnar olika aktiviteter för eleverna vid terminsstart, i syfte att de ska lära känna utbildningen och varandra. Varje klass får formulera egna trivselregler och den gemensamma värdegrunden aktualiseras löpande under läsåret.

Tillsynen visar att stämningen generellt är god mellan eleverna och mellan personal och elever. Intervjuade elever uttrycker en trygghet i att personalen

2015-11-10

3 (7)

Dnr 40-2015:5817

frågar hur de har det och att skolan tar på allvar och agerar om en elev upplever sig kränkt av en annan elev eller personal.

Malung-Sälens gymnasieskola behöver emellertid förbättra det systematiska arbetet mot kränkande behandling, så att det främjande och förebyggande arbetet utgår från en kartläggning av skolenhetens behov och så att skolenhetens plan mot kränkande behandling uppfyller författningarnas krav. Det är också viktigt att rektors anmälningsplikt till huvudman tydliggörs, så att huvudmannen vid behov kan sätta in adekvata åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malung-Sälens kommun att **senast den 12 februari 2016** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Redovisningen skickas till adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras även på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever (4 kap. 3 och 4 §§ skollagen).
- Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).
- En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen (6 kap. 10 § skollagen).

2015-11-10

4 (7)

Dnr 40-2015:5817

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- En systematisk kartläggning av skolenhetens behov avseende arbetet mot kränkande behandling ska göras. Kartläggningen ska omfatta hela skolmiljön. Elever och personal ska medverka i arbetet. Utifrån en analys av denna kartläggning ska konkreta och uppföljningsbara mål formuleras och insatser för att nå målen ska planeras, genomföras och utvärderas.
- För Malung-Sälens gymnasieskola ska det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav och som utgår från en aktuell kartläggning av skolenhetens behov inom olika områden.
- Det ska finnas tydliga rutiner för när och hur rektor ska anmäla uppgifter om kränkande behandling till huvudmannen.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras även på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. I detta arbete ingår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i föregående års plan.

Av intervjuer med personal och rektor framgår att man endast dokumenterar och utvärderar arbetet mot kränkande behandling på individnivå, i samband med anmälda incidenter. Det förekommer ingen systematisk kartläggning av elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av kränkande behandling. Därmed förekommer inte heller något systematiskt arbete med att utifrån en analys av identifierade behov och riskområden formulera mål samt planera och genomföra åtgärder mot kränkande behandling.

Malung-Sälens gymnasieskola har upprättat en plan mot kränkande behandling som, enligt skriftlig uppgift från rektor inför tillsynsbesöket, uppdateras varje läsår i samverkan med elever och personal. I intervju uppger

2015-11-10

5 (7)

Dnr 40-2015:5817

rektor dock att planen i dagsläget inte uppdateras. Innehållet i planen består till stor del av beskrivningar av styrdokument, begreppsdefinitioner och fiktiva exempel på trakasserier och diskriminering. Texten i planen har varit identiskt formulerad under de senaste åren, något som bekräftas i intervjuer med rektor och personal. Exempelvis står det i planen att ordningsregler för skolan ska skrivas, en uppgift som finns med även i planen för läsåret 2013/2014, och som ännu inte genomförts. I planen sägs även att elevhälsoteamet ska kartlägga och utvärdera hur arbetet har sett ut under året och bör se ut framåt, men någon sådan kartläggning och analys har, enligt rektor och personal, inte gjorts under föregående eller innevarande läsår. Det sägs också att elevhälsoteamet, som grund för att identifiera utvecklingsbehov och mål för arbetet, ska sammanställa och analysera de ärenden som har tagits upp i teamet, något som inte heller har gjorts. Planen innehåller punkter som beskriver skolenhetens främjande och förebyggande arbete, men dessa knyts inte till någon analys av verksamhetens specifika behov. Det finns inte heller någon redogörelse för hur tidigare planerade åtgärder har genomförts.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i huvudmannens systematiska arbete mot kränkande behandling då det inte genomförs någon kartläggning av skolmiljöns olika delar. Det finns därmed en risk för att skolenheten inte får kännedom om vilka särskilda områden och situationer som bör prioriteras i ett främjande och förebyggande arbete mot kränkande behandling. Vidare bedömer Skolinspektionen att huvudmannen måste se till att det för skolenheten varje år upprättas en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav. Den ska upprättas under medverkan av elever och personal. Arbetet ska ske kontinuerligt och de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året ska utgå från en aktuell kartläggning av den specifika verksamhetens behov.

Av skollagen framgår att all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla det till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) med kommentarer för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår att det är viktigt att all personal känner till hur ett ärende om trakasserier och kränkande behandling ska hanteras. Anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls. Huvudmannen bör ha system och upprätta rutiner för hur en anmälan om trakasserier eller kränkande behandling ska göras så att den kommer såväl rektorn som huvudmannen till del.

2015-11-10

6 (7)

Dnr 40-2015:5817

Av intervju med rektor framgår att samtliga uppgifter om elevers upplevda kränkningar inte anmäls vidare till huvudmannen och att det inte finns några rutiner för hur och när anmälan till huvudman ska ske. Rektor uppger att huvudmannen endast kontaktas vid allvarligare fall av kränkningar.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i huvudmannens åtgärdande arbete mot kränkande behandling, då rektorn inte anmäler samtliga uppgifter om upplevda kränkningar till huvudmannen. Rektorns anmälningsskyldighet är kopplad till huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda omständigheterna och vidta eventuella åtgärder utifrån de uppgivna kränkningarna. Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för arbetet med att motverka kränkande behandling och som kan uppmärksamma mönster och tendenser och rikta resurser dit det finns problem. Anmälningsskyldigheten omfattar alla situationer där elever är eller upplever sig ha blivit utsatta för kränkningar.

Motivering till föreläggande som ingripande

Mot bakgrund av att Malung-Sälens kommun inte uppfyller författningarnas krav avseende utbildningsverksamheten finns skäl att förelägga kommunen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Uppföljning

Huvudmannen ska till Skolinspektionen skriftligen redovisa faktiskt vidtagna åtgärder för att avhjälpa bristerna. Huvudmannen ska även redovisa i vilken grad den anser att insatta åtgärder har fått avsedd effekt. Redogörelserna skickas till Skolinspektionen på adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för tillsynen i de handlingar som sänds in.

För att Skolinspektionen ska kunna bedöma att vidtagna åtgärder är tillräckliga och därmed bedöma att en brist är avhjälp behövs redovisningen innehålla:

- De **konkreta åtgärder** som huvudmannen har vidtagit. Detta innefattar vad som har gjorts, hur det har gjorts, vem eller vilka som varit ansvariga för åtgärderna samt vilka personer och grupper som involverats i arbetet.
- En **beskrivning av resultatet** av huvudmannens genomförda åtgärder utifrån den uppföljning som huvudmannen genomfört.
- En beskrivning av hur huvudmannen har följt upp och försäkrat sig om att åtgärderna resulterat i att bristerna avhjälpats, samt vem (person/funktion) som är ansvarig för att detta har gjorts.

Om en påtalad brist inte fullt ut är avhjälp ska huvudmannens redovisning innehålla en **beskrivning av pågående och eventuellt planerade åtgärder**,

2015-11-10

7 (7)

Dnr 40-2015:5817

samt en beskrivning av hur huvudmannen planerar att följa upp och försäkra sig om att åtgärderna resulterar i att bristerna avhjälpas. Redovisningen ska också innehålla en tidsplan för arbetet.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef/beslutsfattare

Ingrid Essegård

Utredare/föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om riktad tillsyn

Bilaga 2: Fakta om Malung-Sälens gymnasieskola

Allmänt om riktad tillsyn

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

I den riktade tillsynen tittar Skolinspektionen på ett avgränsat område som undersöks på ett urval av skolor eller verksamheter. En riktad tillsyn kan inriktas mot ett speciellt område eller en specifik sakfråga inom Skolinspektionens tillsynsområde. I vissa fall kan en riktad tillsyn också göras på grund av att Skolinspektionen har fått indikationer om att en viss skola, verksamhet eller huvudman har brister inom ett eller flera områden.

Urvalet av skolenheter beror på vad den riktade tillsynen inriktar sig på. Ibland väljs ett mindre antal skolor/verksamheter ut men ibland granskas alla som verkar inom området eller berörs av en specifik sakfråga.

Varje riktad tillsyn utformas utifrån det område som granskas och syftet med tillsynen. Granskningen kan göras till exempel i form av dokumentstudier, besök och intervjuer med rektorer, lärare, elever och andra berörda.

Efter tillsynen fattar Skolinspektionen ett beslut för varje skola, verksamhet eller huvudman som har granskats. Besluten riktas till den ansvarige huvudmannen. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmannen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet. Om tillsynen visar på brister ställer Skolinspektionen krav på åtgärder i beslutet. Om tillsynen avser ett speciellt område eller en specifik sakfråga och flera verksamheter ingår i tillsynen sammanställs resultaten av den riktade tillsynen i en övergripande rapport.

Mera information om den riktade tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se.

Fakta om Malung-Sälens gymnasieskola

Malung-Sälens gymnasieskola beläget i Malung-Sälens kommun har cirka 320 elever. Ungefär 140 elever är idrottselever. Av idrottseleverna bor cirka 50 stycken i skolenhetens elevstödsboende. På Malung-Sälens gymnasieskola finns bygg- och anläggningsprogrammet, ekonomiprogrammet, el- och energiprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, hotell- och turismprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet samt introduktionsprogrammen. På skolenheten erbjuds både riksidrottsgymnasium (RIG) och nationell idrottsutbildning (NIU). Detta beslut omfattar skolenhetens gymnasieutbildning för elever inom hotell- och turismprogrammet med inriktning mot turism och idrott, i sporterna freeski och snowboard. Inriktningen är en nationell idrottsutbildning. Övriga utbildningar på skolenheten ingår inte i denna riktade tillsyn.

Huvudman för skolenheten är Malung-Sälens kommun. Utbildningen leds av en rektor. Gymnasiechefen administrerar idrottsutbildningarna med hjälp av en sportchef och har även ansvar för elevstödsboendet.